

KESZTHELYI JENŐ

GERGELY BÁ' MESÉI
P-MESE

Drága cimbikém, de jó, hogy jössz; most spriccelt el éppen a Margit lányom a Döncivel meg a Linkával. Nem tudhatod, ezek a prücskők a nyirádi későunokáim, és az anyjuklányom, Margit csak egyszer hozta el őket a születésük óta – vagy tíz éve –, mer' aszongya árt nekik a bagószag passzívan, meg a sok muslincától örökké veri őket a kehe ezen a tájon, de csak nálunk...

Jencókám, majd kitör a frász, annyirán vágyakozom veled elmenni a határpatakra, az Adoványra, tudod; már húsz éve tán nem jártam arra, amikor még a szigorú határőrizet volt, oszt be szoktatok jelentkezni az őrsön, meg a kapunál beírtatok a szoptatós füzetbe. Azért hívom ám aztat szoptatós füzetnek, mert nekünk a sógival soha a bűdös életben nem volt határvízi horgászengedélyünk, mégis hetente bent kolbászoltunk álneven. Én téged szoktalak beírni, a sógi meg a Jani haverodat. Te voltál a horgászelnök, a Jani meg a horgászmester – két szavaálló ürge látszatra –, hát persze, hogy sohase jöttek be utánunk a szittyós törésbe a határőrök. Mennyi halat zabráltunk annakidején! Ha látta az úr, a mennyben csak halat eszünk mindhalálig... No, nem köll tépkedni annyirán a penészes szakálladat, az álnevekből bajod nem adódott, bezzeg nekünk!

Valamikor akkor, amikor ezeket a ziccereket bedobtuk, egy pünkösdi utáni héten lebringáztunk kezezni az Adoványra Laci sógival. Szép, apadó, áradmányosság utáni vizet értünk; a cserneci laponyagon még kint szürkéllet a muravíz hagyása. Levegőre is hoztam belőle rögvést egy félméteres harcsát kezdetnek. Szólószál gatyára le, az ancugot az összetámasztott bringákra dobáltuk a porongon, aztán bele az Adoványba, mint gulya az itatóba. Combközépig, meg még följebb is néha nyalogatott a határvíz nemzetközileg. Talpalok előre, hogy a sógi legyen hátul, mert kezezés közben folyvást az ember a másíknak a gatyáját látja, ahogy hajlong, a belőle kilógó szörnyűségekkel együtt persze. Nézze a sógi az enyémet, úgyis ritkán látja! Hát aki elöl megy, többet is fog, aki meg hátul, annak legyen edzett a gusztusa.

Derekunkra kötve a háló – ahogy szoktuk –, aztán nyullászkodtunk be csak a szakadt part alá a kövek réseibe, gödrökbe, nem köll neked mondani, hogyan. Azt gondoltam, annyi halat markolunk, hogy még a malacokat is azzal etetjük. De nem! Már húsz métert letapogattunk: semmi. Mondom a sóginak, hágjunk át a horvát, azazhogy a jugoszláv oldalra, oda csapott be a kanyarban az ombolyos víz, ott lesznek a halak. Szütyögött a sógi, hogy ez határsértés, mert a patak közepe az államhatár. Mondom neki, hogy ekkora marhaságot ne bekkegjen, hiszen nem látok ott határkövet, meg a patak medre Trianon óta annyit változhatott, hogy lehet, éppen most turkálunk Horvátországban, azaz mondanám Jugoszláviában, és átul van a magyar föld egy darabja. Bebuzdult a sógi erre, alig tudtam a sarkára hágni, annyirán óhajtott átallottan magyar halat markolni a horvát, akarom mondani a jugoszláv ribákból. És láss csodát! – az első benyúlásra alkarnyi márnát kapott ki a Lacus a bokor alól. Rámtelepedett a horgászirigység nyomban, mint milejszegi plébános lelkére a házvezetónő nagy megkívánása. Tépek a sógi után, mit bántam én, hogy a szörnyűségeit az orrom előtt himbálja. Benyúlok én is, fogom a nagy riba derekát a böngyölék között, húzom kifelé a bazi-nagy rózsahalat, tartom a nap felé nagy gyönyörömben. Hát édesjóistenem! – a bokorból csak hopsszra kinő két szürke horvát, azazhogy jugoszláv határakter, az egyik muskátlipiros ábrázatú annyira marcona képet vágott, mint a Rudi böllér, amikor az ártány a kútkávéhoz vágta. Szaporodott ám a légzésem, mint szalkai rajkó fején az ótvar; gondoltam, ha összefélem is magam, ebbü a gatyából kimegy hamar a vízbe. No most föl is állok, hogy lássad, mutatom, pont ez a gatyá vót akkor is rajtam húszegynéhány éve.

A sógi esztét is bénítgathatta a látomás, mert keresztbefordult, mint a kamion a baki parton, hogy elődalogjon a magyar part felé. Nem úgy ám! – mondta színmagyarul az egyik jugoszláv horvát-magyar katona, hanem kifelé oda hozzájuk; még meg is kopogtatta a Kalasnyikov tokfedelét nyomatékra a gyűrűjével.

Aszongya, hogy igazoljuk magunkat. Látta a brumaböszméje, hogy a puszta popónkon meg a férfidíszünkön kívül más nemigen lehet a gatyánkban, nemhogy még igazolvány. Mutatok a bringákra, mint Toldi Miklós egykoron Buda iránt, hogy ott a gúnyánk, és benne a passzus. Szó se róla, hogy elmenjünk érte, mert meglógunk: fogta fel a valós veszélyt a fiú. Gyerünk kifelé! Hú, ebből mi lesz sógi!? Törtük előttük a szedernyét meztéláb, mint vadkan az irtást, aztán a rét szélén betuszkoltak egy ponyvás GAZ-ba, irány befelé Horvátországba, azaz Jugoszláviába egy szál vizes gatyában, dideregve, étlen-szomjan. Ezek meg vigyorogtak, meg gagyvatyoltak jugoszlávul, azaz horvátul; látod, már keverem a dolgokat. Képzelheted, mit éreztem!

Nagy dőcörgés után megálltunk egy kutyamenhelyben – bár lehet, hogy laktanya volt –, de annyi farkaskutya tépákol a bokszokban, mint rókában a bolha. Na, ezek megetetnek minket – persze először tégedet –, a farkasokkal, súgom a sóginak, de fülhegyre kapták a szót, és rámförmedtek, hogy nincs duma. Lelökdöstek a pincébe, ott meg olyan zimankó volt, hogy visszanyűtt a férfiasságom a hasamba. Ültünk a rohadt krumplin fogvacogva; mormolom a sóginak, hogy engem meg határsértésért be fognak dutyizni, és ennek ő az oka – hogy sírjon a föld, amerre jár! –, mert ő ment elől határt sérteni nagy ribaéhségében, én csak követtem.

Summa vejsz, vagy hat órát dideregtünk a sötétben, mint vakpatkány a kanálisban; még imádkoztam is, pedig ez utoljára ministráns koromban fordult elő velem. Egyszercsak zörög a zár, óriási röhögés az ajtóban, aztán lebilleg a lépcsőn a Sárvári százados elől, a sógi régi haverja, Lacus meg a nyakába ugrik, én meg ölelgetem hátulról – de jó meleg vót! Aszongya, marhák, ezért egy láda sört hoztok elő a határcsárdában, hogy deputációba eljöttem értetek hivataloslag. Ültünk is be a magyar GAZ-ba rögvest, a határon a százados alig tudta a jugóknak, akarom mondani a horvátoknak elmagyarázni, hogy kik ezek a gatyás parasztok, azazhogya mi a sógival.

No az ám a szomorú helyzet, hogy mire bajusz alá szedtük hitelbe a láda sört, aztán elhajtottunk Csernece, ellopták a bringáinkat gúnyástól. Az Emese meg azt hitte, hogy valamelyik krobót menyecske férje ugrasztott meg. Igaz, volt egy ilyen, amikor kiugrottam a tisztiház első emeletéről ádámkosztümben a csalánosba bele Szent István, azaz alkotmány ünnepén akkor még, mert korábban ért haza a hadnagy elvtárs, mint a szolgálatnak a vége, amint azt a hír máig is veri a városban. Bólogass csak, az se vót kutya, amikor téged átvitt a nagy epekedés a Kerka-vizén a pucér romacsajokhoz ünnepi gúnyában, építők napján, ilyentájt. Kicsi ám ez a város!